

**СВЕТИ ЄВТИМИЙ Мироточиви,
ЕПИСКОП МАДИТСКИ,
БРАТ НА СВЕТА ПЕТКА СПИВАТСКА**

† 889-896 година
Чества се на 5 май

Евтимий († ок. 989-996), светител (паметта му се почита на 5 май), епископ Мадитски. Значителна част от житието на свети Евтимий, поместено в ръкописи Paris. gr. 1617, 1071 г., е изгубена. Запазено е похвално слово, написано от Константинополския патриарх Григорий II Кипърски (1283-1289), очевидно още преди той да заеме патриаршеския престол.

Евтимий, син на земеделеца Никита, произхождал от селото Епиват в Тракия (днес Селимпаша в Турция, близо до Истанбул). Когато в детството си се лишил от баща, майка му го дала на обучение в един от манастирите на Константинопол. Удивлявайки своите наставници със способностите си, Евтимий преуспявал в науките, но още повече в добродетелите.

Той приел монашески постриг в този манастир и след 30 години строго подвижничество взел от игумена благословение да се отдалечи в подвига на затворничеството в едно от извънградските владения на манастира. Там пребивавал в четиригодишно мълчание.

За него узнал Ираклийския митрополит и по негово настояване Евтимий бил ръкоположен за свещеник, а после хиротонисан за епископ Мадитски (град Мадит, днешен Еджеабат в Турция, разположен на европейския бряг на пролива Дарданели).

Светителят Евтимий заемал митрополитската катедра в течение на 40 години. Той се отличавал с особената си грижа за бедните и с милосърдието си: простил на разбойника, който му отнел коня, и на крадците, похитили зърното от неговата житница, пуснал на свобода грабителите на храма, които местните жители искали да предадат на екзекуция.

Още приживе свети Евтимий се прославил с чудотворство: излекувал жена, която била в родилна треска, изцелил глухоням и обладана от бяс монахиня. Император Василий II навестил знаменития подвижник и свети Евтимий му предсказал победата над Варда Фока.

Когато светителят навършил 80 години, била му открита предстоящата му смърт след година. Той починал около 989-996 г.

Един прокажен, пристигнал отдалеч с надеждата да получи изцеление от свети Евтимий, не го намерил жив. В отчаянието си, той прегърнал гроба и започнал да вика към светителя като към жив. Когато го помазали с масло от лампадата над гроба на светеца, той оздравял. От мощите на светителя обилно изтичало миро, от което мнозина получавали изцеление. Освен това, според описаните посмъртни чудеса на свети Евтимий, има разкази за спасяването на попаднали в буря и освобождаването на гръцки воин от български плен.

Според Михаил Псел, Евтимий, след като се явил насън на низвергнатия Константинополски патриарх Михаил I Керуларий (+ 1058 г.), предсказал предстоящата му смърт, която щяла да го избави от съд (1).

В пространното житие на света Параскева (Петка) Търновска (Епиватска), написано ок. 1385 г. от българския патриарх свети Евтимий Търновски, се казва, че свети Евтимий е нейният по-малък брат, когато е бил епископ, „прогонвал разни ереси от паството“, а след смъртта му от неговите мощи „река от миро преславно потекла, изтичаща се в морето на едно поприще, за което отишлите там, добре знаят“ (2).

Въз основа на този труд е съставено т. нар. второ проложно житие на преподобна Параскева, което придружава някои списъци на славянската ѝ служба, приписвана също на Търновския патриарх Евтимий. Свети Евтимий Мадитски се споменава сред светците - лечители в гръцката молитва за изцеление на болни от сборника Vindob. Phil. 178, 1429-1430 гг., намиращ се в Австрийската национална библиотека във Виена (3). Руският поклонник игумен Даниил (началото на 12 век), споменавайки град Абидос, казва, че „срещу този град се намира светият Евтимий Нови“ (4). Антоний Новгородски (около 1200 г.) пише: „В Калипол лежи светият отец Евтимий“ (5).

(1) Σάθας K. N. Μεσαιωνικὴ βιβλιοθήκη. Βενετία, 1874. Τ. 4. Σ. 373-374

(2) Kalużniacki E. Zur älteren Paraskevaliteratur der Griechen, Slaven und Rumänen. W., 1899. S. LXVIII-LXXI; ВМЧ. Окт. Дни 4-18. Стб. 1026

(3) Vassiliev A. Anecdota graeco-byzantina. M., 1893, 1992p. Pars 1. P. 325

(4) «Хождение» игум. Даниила в Святую Землю в нач. XII в. СПб., 2007. С. 18

(5) Книга Паломник. С. 37

BHG, N 653z - 654; Арсений (Иващенко), еп. Похвальное слово святому Евфимию, епископу и чудотворцу Мадитскому, написанное Григорием Кипрским // ЧОЛДП. 1889. № Март-май. С. 1-70 (отд. паг.); Ἀντωνιάδης Β. Γεωργίου Κυπρίου ἐγκώμιον εἰς τὸν μέγαν Εὐθύμιον ἐπίσκοπον Μαδύτων // Χελτίον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος. Ἀθῆναι, 1892. Τ. 4. Σ. 387-422; SynCP. Col. 660; Патриарх Евтимий: Съчинения / Съст. К. Иванова. София, 1990. С. 267-269.

Лит.: Εὐθύμιος // ΘНЕ. Τ. 5. Σ. 1037; Laurent V. Euthyme, évêque de Madyta // DHGE. Τ. 16. Col. 62-63; Sauget J.-M. Eutimio, vescovo di Madito // BiblSS. Vol. 5. Col. 333-334; Иванова К. Житието на Петка Търновска от патриарх Евтимий: (Източници и текстол. бележки) // Старобългарска лит-ра. София, 1981. Кн. 8. С. 17-18; Σωφρόνιος (Εὐστρατιάδης). Ἀγιολόγιον. Σ. 146.

Използан материал: О. В. Л. "Евфимий, еп. Мадитский" / Православная энциклопедия, т. 17, с. 376-377, публикувано 10.04.2013 г, <http://www.pravenc.ru/text/187645.html>

Източник: www.arbuka.ru, 04.05.2022 г.

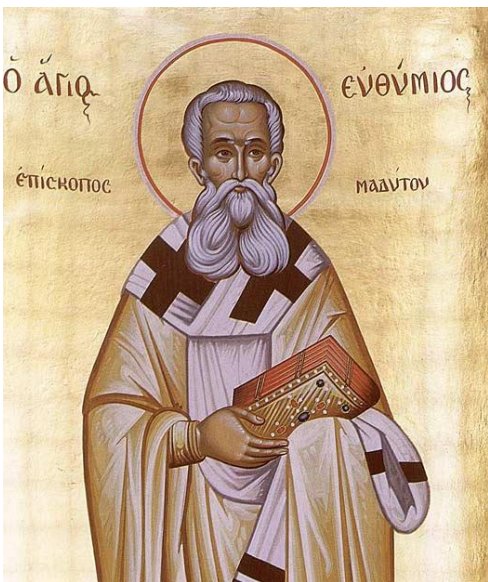
Из Пространно житие на света Петка Търновска от свети Евтимий Търновски

... Тази преподобна света Петка беше родена в Епиват, издънка от преблагочестиви и пребогоугодни родители, които спазваха неотклонно всички Божии заповеди, украсяваха живота си с милостиня и добри дела. Понеже бяха такива и добротворци на такива благотворения, сподобиха се да станат баща и майка на две деца: едното момче, а другото момиче. След като ги сътвориха на света, родиха ги повторно чрез светото Кръщение. И момчето дадоха да се учи на Свещеното Писание, а преподобната държаха вкъщи заради крехката ѝ възраст и заради естествената привързаност...

А споменатият отрок, братът на преподобната Петка, след като усвои добре свещените книги и достойно изпрати при Бога родителите си, облече се в иночески образ и бе наречен кир Евтимий. Той измина добродетелния път и възлезе върху добродетелната лестница, така че името му се прочу навсякъде. За премногото му добродетели бе възведен в архиерейския престол и бе ръкоположен за Мадитски първопрестолник и пастир.; много и преславни чудеса извърши той там! Различни ереси от стадото изгони, паството към живоносни пасбища напъти, всички църковни дела добре уреди, дълги години живя и в дълбока старост при Господа отиде. Много и преславни чудеса извършиха мощите му, положени в същата църква. И чрез чудесата му цялата околност се прослави; не само това! – те изливаха преславно миро, изтичащо на едно пъприще в морето. Отиващите там, добре знаят това. ...

Литература: Свети Евтимий Търновски, Пространно житие на света Петка Търновска, Стара българска литература, том 4, Житиписни творби, 1986, стр. 191-202

Из житието на свети Евтимий, епископ на Мадит

Една нощ няколко кощунници отвориха дупка в стената на храма, където служеше свети Евтимий, и откраднаха светите скъпоценности, които намериха вътре. Сутринта, когато се разбра за случилото се, вдигна се целият град, за да намерят извършителите. Действително, щом новината се разпространи навсякъде, бяха хванати злодейците и се намериха в ръцете на жителите, които с неумолим гняв искаха да им наложат жестоко наказание.

Щом Свети Евтимий разбра, че замислят такова нещо, отиде, застана в сред тях и каза : „Деца мои, не е правилно тези осквернители да бъдат наказани от друг човек, докато ме има мене, който имам повече право от всички ви да съм гневен, защото от мене ги откраднаха. И така, ще ги накажа безмилостно, осъждайки ги на бавна смърт с глад и жажда”.

Всички прецениха, че епископът им говореше справедливо. Щом хората се разотидоха, той отведе виновниците в дома си, отвърза ги от въжетата, нахрани ги добре, даде им помощ и ги пусна да си отиват.

Веднъж, когато през нощта имаше пълнолуние и не беше толкова тъмно, свети Евтимий се прибираще, след като беше свършил среднощната служба в прослава на Бога. Той минаваше, както му беше навик, покрай някои църкви, които бяха малко по-отдалечени. И видя двама

човека да крадат жито от едно мазе. Единият отдолу гребеше с лопата и слагаше житото в торби, а другият отгоре ги поемаше от него и ги носеше до един ъгъл, където не се виждаха. Този, който пренасяше житото, веднага щом позна епископа, без да каже нещо, хукна да бяга, изоставяйки приятеля си там, където беше.

Свети Евтимий, понеже мислеше, че е голямо зло да пречи на бедните да вземат от житото, и то през онази епоха, когато хлябът беше нещо много рядко, реши да отиде до човека, който остана сам и не разбра какво е станало, и да върши работата на онзи, който избяга. И така човекът отдолу изваждаше и качваше житото, а епископът го пренасяше.

Когато вече бяха извадили и пренесли достатъчно жито, и онзи тръгна да си отива, свети Евтимий му пошепна : „Какво, ще си тръгнем и ще оставим онези сирена и кашкавали ли?“ - показвайки нещо с пръст. Човекът, в притеснението си, нищо не разбра и попита: „И откъде го знаеш ти това?“. „Преди малко чух да го казва епископът“ - му отговори. Тогава този потърси добре и намери сирената и кашкавалите, взе колкото искаше и ги даде в ръцете на светеца. След това се хвана за ръката му и излезе горе.

И тогава позна епископа и разбра кой му е помагал, изпълни се със срам и страх и падна в краката му, вцепенен от ужас. Свети Евтимий го потупа по рамото с добрина, вдигна го от земята, прегърна го и му каза : „Не се притеснявай чедо, сякаш си направил нещо особено. Твое е всичко тука и на Бога, и ако си взел нещо, да знаеш, че си взел не от чуждото, а от твоето си. И ако пак ти потрябва, ела да вземеш от каквото имаш нужда“.

От тези думи човекът си отиде успокоен и утешен, възхищавайки се на светия епископ за незлобието и за съчувствието му, и разказвайки на всички за случилото се.

Свети Евтимий, поради многото си добродетели, такива дела ги имаше за нещо обикновено, понеже вярваше, че истинският християнин трябва да мисли, че богатата са общи за всички нуждаещи се, и да няма нищо свое. Такива дела вършеше обичта у него, която пазеше благословеното смирение и събирайки му богатства на небето, според Евангелието: „Продайте си имотите и дайте милостиня. Пригответе си кесии, които да не овехтяват, съкровище на небесата, което да се не изчерпя, където крадец не приближава, и което молец не поврежда“ (Лука 12 : 33).

Източник: www.koinoniaorthodoxias.org - Από το βιβλίο: ΕΥΕΡΓΕΤΙΝΟΣ, τόμος Β', Υπόθεση ΑΗ' (38), σελ. 326. Εκδόσεις “Το Περίβόλι της Παναγίας”, Θεσσαλονίκη 2003, 04.05.2022г.

Превод от гръцки: Татяна Колева

2022 г.